

A koreai katonai fegyverszüneti egyezmény 1953. 07. 27.

Az 1950. június 25-én kitört koreai háború első évében a frontvonalak gyorsan változtak. Kezdetben az észak-koreai erők voltak sikeresek, elfoglalták a Koreai-félsziget túlnyomó részét, a puszani hídfő kivételével. Az Amerikai Egyesült Államok által vezetett ENSZ-haderő incsoni partraszállása fordított a háború menetén, és az északi erők visszavonulásra kényszerültek. 1950 októbere újabb változást hozott: kínai önkéntesek hada bekapcsolódott a harcokba, a déli csapatokat és az ENSZ-erőket meghátrálásra kényszerítették. 1950 decemberében az ENSZ tűzszüneti tárgyalások megkezdését szorgalmazta, de a kínaiak elutasítják azt. A következő, tárgyalásokra vonatkozó javaslatot Jakob Malik szovjet ENSZ-nagykövet tette 1951 júniusában, amely kedvező fogadtatásra talál a konfliktusban érintett felek részéről. Ekkor a frontvonalak már megmerevedtek a 38. szélességi fok környékén, egyik szembenálló fél sem tudott nagyobb területi nyereségeket felmutatni.

Az első tárgyalásokra 1951 júliusában került sor Keszongban, de ezeknek szűk egy hónap múlva vége szakadt. A felek 1951 októberében Panmindzsonban ültek össze újra, és kisebb megszakításokkal folytak a fegyverszünetre vonatkozó megbeszélések. A legtöbbet vitatott kérdés a hadifoglyok visszatelepítése volt, amely azért volt komplikált, mert az észak-koreaiak elfogtak és besoroztak sok dél-koreai katonát és civilt, akiket a Koreai Népköztársaságba kellett volna áttelepíteni, nem pedig a déli területekre, ahonnan eredetileg besorozták őket. Emellett a kínai hadifoglyok közül is többen voltak, akik Tajvanra szerettek volna inkább menni, mintsem a Kínai Népköztársaságba visszatérni. A tárgyalások idején Truman amerikai elnök meggyőződése az volt, hogy egy hadifoglyot sem szabad akarata ellenére hazaszállítani. Bár kezdetben az észak-koreai és kínai képviselők elutasították e javaslatot, 1952-ben hajlottak volna annak elfogadására, ha az érintett hadifoglyok többsége az észak-koreai és a kínai területekre tér vissza. A kérdést végül az 1953-ban megszületett fegyverszüneti egyezmény rendezte.

A koreai háborút lezáró fegyverszüneti egyezmény aláírására 1953. július 27-én került sor Panmindzsonban. Az egyezmény visszaállította a háború előtti helyzetet, demarkációs vonalként a 38. szélességi fokot jelölte meg. Rendezte a hadifoglyok visszatérésének kérdését, és Lengyelország, Csehszlovákia, Svédország és Svájc képviselőiből álló semleges felügyelőbizottság felállításáról rendelkezett többek között.

Li Szin Man dél-koreai elnök levelében üdvözölte a fegyverszüneti egyezmény megkötését és méltatta, hogy az Egyesült Államok kész hozzájárulni a dél-koreai újjáépítéshez. Eisenhower elnök hasonlóképpen üdvözölte a fegyvernyugvást.

(A dokumentumot újra közreadja Ignáth Éva)

Forrás: Halmosy Dénes (szerk.): Nemzetközi szerződések 1945–1982. A második világháború utáni korszak legfontosabb külpolitikai szerződésai. Budapest, Közgazdasági és Jogi Könyvkiadó, Gondolat Könyvkiadó. 1985. 219–222. o.

A koreai katonai fegyverszünetre vonatkozó egyezmény

1953. július 27.

A koreai fegyverszüneti egyezmény bevezetéséből és 5 cikkből (62 pontból) áll. Az egyezményhez csatlakozik a függelék, amelyhez „A semleges nemzetek képviselőiből álló hazatelepítési bizottság működési szabályai”-nak szövege, valamint az az öt térkép tartozik, amely a katonai demarkációs vonalat, a demilitarizált övezetet, a tíz belépőállomást, a fő közlekedési útvonalakat, valamint a Han-folyó torkolatvidékét és a partmenti szigeteket tünteti fel.

Az aláíró felek a fegyverszüneti egyezmény bevezetésében kimondják: annak érdekében, hogy véget vessenek a mindkét félnek súlyos szenvedéseket és vérontást okozó koreai háborúnak és abból a célból, hogy fegyverszünetet kössenek, amely biztosítja az ellenségeskedések és az összes fegyveres akciók teljes megszüntetését, mindaddig, amíg létre nem jön a koreai kérdés békés rendezése, egyénileg és kollektíve elfogadják és megtartják az egyezmény cikkeiben és pontjaiban foglalt fegyverszüneti feltételeket.

Az **1. cikk** (I-II. pont) a katonai demarkációs vonallal és a demilitarizált övezettel foglalkozik.

Kimondja, hogy katonai demarkációs vonalat kell megállapítani, és mindkét fél tartozik visszavonni fegyveres erőit ettől a vonaltól két-két kilométerre, hogy demilitarizált övezetet teremtsenek, amely ütközőövezetül szolgál a szemben álló felek fegyveres erői között, és így megakadályozzon minden olyan incidenst, amely az ellenségeskedések kiújulásához vezethet.

A demilitarizált övezetnek a katonai demarkációs vonaltól északra fekvő részében a polgári közigazgatásért és a segélyezés megszervezéséért a koreai néphadsereg főparancsnoka és a kínai népi önkéntesek parancsnoka együttesen felelősek. A demilitarizált övezetnek a katonai demarkációs vonaltól délre fekvő részében a polgári közigazgatásért és a segélyezés megszervezéséért az ENSZ haderejének főparancsnoka felelős.

A Han-folyó torkolatvidékét meg kell nyitni mindkét fél polgári hajózása számára mindazokon a helyeken, ahol az egyik part az egyik, a másik part pedig a másik fél ellenőrzése alatt áll.

A **2. cikk** (12-50. pont) gyakorlati rendelkezéseket tartalmaz a tűzszünetre és a fegyverszünetre vonatkozóan. Ez a cikk három részre tagozódik:

A) Általános rendelkezések

Mindkét fél tartozik elrendelni és biztosítani, hogy 12 órával a fegyverszüneti egyezmény aláírása után a parancsnokságuk alatt álló összes fegyveres erők – beleértve a szárazföldi, a haditengerészeti és a légi erők valamennyi alakulatát és katonáját – maradéktalanul szüntessenek meg minden ellenségeskedést Koreában.

A fegyverszüneti egyezmény hatálybalépésétől számított 72 órán belül a demilitarizált övezetből mindkét félnek vissza kell vonnia összes katonai fegyveres erőit, el kell szállítania hadianyagát és fegyverzetét. A 72 órás időszak lejártától számított 56 napon belül a katonai fegyverszüneti bizottság utasítására és felügyelete mellett el kell távolítani a demilitarizált övezetből az összes aknamezőket, drótkadályokat és egyéb veszélyes tárgyakat és berendezéseket.

A fegyverszüneti egyezmény hatálybalépésétől számított tíz napon belül mindkét félnek vissza kell vonnia összes katonai fegyveres erőit, el kell szállítania hadianyagát és fegyverzetét a másik fél mögöttes területeiről, Korea partmenti szigeteiről, valamint vizeiről.

Mindkét félnek meg kell szüntetnie katonai erősítésnek minősülő személyek Koreába szállítását. Leváltás címén egy naptári hónap alatt egyik fél sem szállíthat 35 000-nél több katonai személyt Koreába. Azonos számban és azonos típusokban mindkét fél kicserélheti azokat a harci

repülőgépeit, páncélozott gépjárműveit, fegyvereit és lőszerait, amelyek a fegyverszünet ideje alatt elpusztultak, megrongálódtak vagy elhasználódtak.

B) A katonai fegyverszüneti bizottság

A katonai fegyverszüneti bizottság a két fél által kinevezett öt-öt magas rangú tisztből áll. A felek által kinevezett tisztek közül három-három tábornoki, illetőleg tengernagyi rangban legyen, a másik kettő-kettő lehet vezérőrnagy, dandártábornok, ezredes vagy ezeknek megfelelő rendfokozatú. A katonai fegyverszüneti bizottságot kezdetben tíz vegyes megfigyelőcsoport támogatja munkájában. A vegyes megfigyelőcsoportok mindegyike négy-hat törzstisztből áll, akiknek felét a koreai-kínai fél, másik felét pedig az ENSZ haderejének parancsnoksága nevezi ki.

A katonai fegyverszüneti bizottság általános feladata, hogy ellenőrizze a fegyverszüneti egyezmény végrehajtását és tárgyalások útján rendezze a fegyverszüneti egyezmény bármilyen megszegését. A katonai fegyverszüneti bizottság Panmindzson közelében rendezi be főhadiszállását és vegyes szervezetként elnök nélkül működik.

C) A semleges felügyelőbizottság

Semleges nemzetek képviselőiből felügyelőbizottságot kell alakítani. A semleges felügyelőbizottság négy magas rangú tisztből tevődik össze. Ezek közül kettő a koreai néphadsereg főparancsnoka és a kínai nép önkéntesek parancsnoka által együttesen megnevezett semleges nemzetek – nevezetesen Lengyelország és Csehszlovákia –, kettőt pedig az Egyesült Nemzetek Szervezete haderejének főparancsnoka által megnevezett semleges nemzetek – nevezetesen Svédország és Svájc – képviselői közül kell kinevezni.

A semleges nemzetek tagjaiból álló felügyelőbizottságot kezdetben húsz semleges felügyelőcsoport támogatja munkájában.

A semleges felügyelőbizottság öt-öt semleges felügyelőcsoportot helyez el a koreai-kínai fél katonai ellenőrzése alatt álló területen levő Szinuizsu, Csongzsin, Kungnam, Manpo és Szinanzsu, illetőleg az ENSZ haderejének katonai ellenőrzése alatt álló területen levő Incson, Togu, Puszan, Kangnung és Kunszan belépőállomásokon. Emellett tíz, tartalékban levő, mozgó semleges felügyelőcsoportot alakítanak.

A semleges nemzetek képviselőiből álló felügyelőbizottság feladata, hogy tagjain és a semleges felügyelőcsoportok útján felügyeletet gyakoroljon a két fél által a fegyverszüneti egyezmény értelmében a belépőállomásokon végrehajtott leváltás, valamint harci repülőgépek, páncélozott gépjárművek, fegyverek és lőszerkicserélése felett, és külön is megfigyelést végezzen azokon a demilitarizált övezeten kívül fekvő helyeken, ahol a fegyverszüneti egyezmény megszegése előfordult.

A **3. cikk** (51-59. pont) a hadifoglyokkal kapcsolatos rendelkezésekkel foglalkozik.

A fegyverszüneti egyezmény hatálybalépésétől számított 60 napon belül mindkét fél – anélkül, hogy bármilyen akadályokat támasztana – csoportokban közvetlenül hazatelepíteni tartozik az őrizetben levő összes olyan hadifoglyokat, akik a hazatelepítéshez ragaszkodnak. Az összes többi, nem közvetlenül hazatelepített hadifoglyokat katonai ellenőrzése és őrizete alól a semleges nemzetek képviselőiből álló hazatelepítési bizottságnak tartozik átadni, hogy az „A semleges nemzetek képviselőiből álló hazatelepítési bizottság működésének szabályai” szerint rendelkezzen velük.

Mindkét fél biztosítja, hogy nem használ fel szabadon bocsátott és hazatelepített hadifoglyokat a koreai konfliktus háborús cselekményeiben. Panmindzson az a hely, ahol mindkét fél átadja és átveszi a hadifoglyokat. Szükség esetén a demilitarizált övezeten belül további helyet (helyeket) lehet kijelölni a hadifoglyok átadására és átvételére.

A hadifoglyok hazatelepítésére bizottságot kell alakítani. A bizottság hat törzstisztből áll, akik közül a felek mindegyike hármat-hármat nevez ki.

Nyomban a fegyverszüneti egyezmény hatálybalépése után három vegyes Vöröskereszt-csoport alakul, amelyek egyrészt a Koreai Népi Demokratikus Köztársaság Vöröskereszt Társaságának és a Kínai Népköztársaság Vöröskereszt Társaságának, másrészt az ENSZ haderejében csapataikkal részt vevő államok országos Vöröskereszt Társaságainak képviselőiből állnak.

Mindazoknak a polgári személyeknek, akik vissza kívánnak térni a demarkációs vonal másik oldalára, ahol a háború kitörésének időpontjában éltek, ezt meg kell engedni és őket ebben támogatni tartozik annak a területnek a parancsnoka, amelyen a fegyverszünet hatálybalépésének időpontjában élnek.

A **4. cikk** (60. pont) javaslatot tartalmaz mindkét érdekelt fél kormányainak. A koreai kérdés békés rendezésének biztosítása érdekében mindkét fél katonai parancsnokai javasolják a két fél érdekelt országai kormányainak, hogy a fegyverszüneti egyezmény aláírását és hatálybalépését követő három hónapon belül a két fél az általa kinevezett képviselők részvételével tartson magasabb színvonalú politikai értekezletet, hogy tárgyalások útján rendezzék az összes külföldi haderő Koreából történő visszavonásának kérdését, a koreai kérdés békés megoldását.

Az **5. cikk** (61-62. pont) különféle rendelkezéseket tartalmaz.

A fegyverszüneti egyezmény cikkei és pontjai mindaddig érvényben maradnak, amíg azokat akár egyetértéssel elfogadott módosításokkal és kiegészítésekkel, akár olyan egyezményben foglalt különleges rendelkezésekkel kifejezetten nem helyettesítik, amely egyezményt a két fél abból a célból kötötte, hogy politikai síkon teremtsen meg a békés rendezést.

A fegyverszüneti egyezmény összes rendelkezése – amellett, hogy az ellenségeskedés a fegyverszüneti egyezmény aláírása után 12 órával teljesen megszűnik – 1953. július 27-én 22 órakor lép hatályba.

Készült Panmindzsonban, 1953. július 27-én 10 órakor (koreai idő), angol, koreai és kínai nyelven azzal, hogy mindhárom szöveg egyenlően hiteles.

Nam Ir
tábornok
a koreai néphadsereg és a kínai népi
önkéntesek parancsnoksága
küldöttségének vezetője

William K. Harrison
altábornagy
az Egyesült Nemzetek
hadereje küldöttségének
vezetője